

Timo Kaakinen
SAY:n puheenjohtaja
timo.kaakinen@oulu.fi

PUHEENJOHTAJALTA

Olkaa viisaita – muistakaa olla vapaalla

Olen anestesialääkärin urani puolella välissä. Aloitin urani kandidaattina OYS:ssä kesällä 2002, siis lähes 24 vuotta sitten. Tätä kirjoittaessani eläkelaskuri kertoo, että voisin aloittaa oloneuvoksen tehtävät aikaisintaan heinäkuussa 2046. Se jopa ehdottaa jaksamista toukokuuhun 2048 asti, jolloin tavoite-eläkeikä täyttyy.

Tänään 30-vuotisjuhliani viettävä erikoistuva anestesialääkäri tekee töitä vielä lähes neljä vuosikymmentä. Työurat ovat pitkiä, mutta miten niistä tehdään kestäviä?

Lähes kaikki anestesialääkärit päivystävät. Sen päälle tulevat lisätyöt, jononpurkutoimenpiteet ja erilaiset järjestelyt, joilla vapaita muutetaan työksi. Näitä perustellaan sillä, että hyvinvointialueet välttäisivät valtion sakkomaksuja, joita maksettaisiin samoista julkisista varoista. Ristiriita on ilmeinen. Rahaa on löytynyt erilaisiin hankkeisiin ja jonojen purkuun, mutta vähemmän pysyviin ratkaisuihin, kuten henkilöstön lisäämiseen. Lyhyellä aikavälillä tämä näkyy lisätöitä tekevien lääkäreiden lompakoissa. Mutta mitä tapahtuu pitkällä aikavälillä työkyvyille, jos työaikadirektiivin rajoja venytetään järjestelmällisesti?

Hyvin toimiva työyhteisö tunnistaa tämän riskin. Se mahdollistaa osa-aikatyön myös muille kuin pikkulapsivaiheessa oleville. Se suhtautuu joustavasti vapaisiin. Se ymmärtää, että palautuminen ei ole etuoikeus vaan edellytys. Suomessa tämä toteutuu monin paikoin hyvin. Kokeneella anestesialääkärillä on usein mahdollisuus yli kymmenen viikon palkallisiin

lomiin vuodessa, joskus enempäänkin. Joissakin yksiköissä työkuormaa tasataan myös rakenteellisesti, esimerkiksi viikonlopputyön vastapainona. Lomaa siis on saatavilla, jos työpaikan kulttuuri sen sallii.

Mutta osaammeko me itse käyttää näitä mahdollisuuksia viisaasti? Monella meistä on harrastuksia, joihin voisi käyttää rajattomasti aikaa ja rahaa. Monella on myös perhe ja muita vastuita.

Ylimääräisten työvuorojen houkutus on todellinen, ja siihen on helppo tarttua. Usein se on täysin perusteltua. Silti moni meistä on nähnyt tilanteita, joissa raja on ylittynyt. Jaksaminen ei lopu kerralla, vaan vähitellen, kunnes seuraukset ovat vakavia.

Suomen huonosta taloudellisesta tilanteesta huolimatta anestesialääkäreillä on edelleen poikkeuksellisen hyvät mahdollisuudet lisäansioihin. Se on erikoisalamme selkeä vahvuus. Samalla se on riski, jos emme tunnista omia rajojamme. Siksi vastuu on sekä yksilöllä että esihenkilöillä. Työkuorma, päivystykset ja lisätyöt on jaettava oikeudenmukaisesti ja kestävästi.

Itse olen päättänyt tekemään omat päivystyksetni ja ottamaan lisävuoroja vain silloin, kun ne sopivat kokonaisuuteen. Tätä kirjoittaessa olen lomarahavapaalla ja suuntaan seuraavana päivänä Ylläs-Levi-hiihtoon. Anestesialääkärin työ motivoi minua edelleen. Mutta jos olen rehellinen, suurin motivaation lähde ei ole työ itse, vaan se elämä, jonka työ mahdollistaa. Filosofin Sanocin sanoin: kaikki muu on lainaa, vain aika on aidosti meidän. ■

Työurat ovat pitkiä, mutta miten niistä tehdään kestäviä?